DEO OPTIMO MAX. UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ, Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA*,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimâ tertiâ mensis Januarii, anno Domini M. DCC. LXVI.

M. ANTONIO-NICOLAO GUENAULT, S. Ducis *DE PENTHIEVRE*, Medico ordinario, Doctore Medico, Præside.

An febribus malignis alexipharmaca?

I.

QUID sit febris maligna meliùs à Medicis intelligitur, quàm ab ullo potest explicari; à febribus acutis ingentibus, periculosis & exitialibus etiam meritò distinguitur, malignas enim non esse quascumque febres acutas, etiam ingentes & perniciosas nonne testantur inflammatoriæ, ardentes, aliæque plurimæ? Febribus malignis inest quid distinctivum labem peculiarem indicans, exactâ symptomatum collatione deprehendendum. Nam si adiaphora & erratica toto cœlo distent à febris ingenio, vel saltem quoad gradum & intensionem sint febre superiora, malignitatis jure arguitur febris. Non enim sola simptomatum magnitudo malignitatem evincit; si febris intensitas symptomatis respondeat. Febris itaque maligna ea est in quâ deest analogia simptomatum cum causâ, totus in hoc cardo διαγνοσεως vertitur; hoc solo signo pathognomonico à cæteris febribus distinguetur hæc larvata ut plurimùm incedens, & nunquam ferè sui similis. Multò verò rariores esse febres malignas ac vulgus existimat, intelliget quicumque notas earum distinctivas sedulus indagator simul & auctoritates celeberrimorum in praxi virorum consulet. » Febris verè maligna (ait » Sydenhamius, (*a*) non est omnium dierum morbus, &c. » & paulò superiùs : » è » febribus nonnullæ in malignarum classem vulgò reponuntur, cùm indomita symp- » tomatum sævitia quæ huic opinioni patrocinari videtur, non à venenosâ morbi in- » dole, sed à therapeiâ perperàm administratâ proficiscatur ». Hujus verò sunt ordinis febres illæ quas dicunt malignas per se, & quæ regimini calidiori, diætæ minus exactæ, prematuræ purgationi, potui nimis infrequenti, irritabilitati nimiæ natales suos debent; quasque indicant pulsûs contractio, siccitas oris & linguæ, totius cutis ariditas; curantque missiones sanguinis, potus demulcens & refrigerans, medicamenta anodyna. Non benè verò malignitatis nomen usurpant illæ febres, cùm malignus solùm morbus ille censeri debeat, (*b*) » qui adscriptas generi suo apparenti phases » non pecurrit; qui solito perniciùs & latenter ad judicationem provectus Medicorum » spem deludit; analogice congruentibus remediis nullatenus obtemperat, novis ad » sui debellationem indigens; qui tandem specialibus propter anomaliam titulis com- » prehendi postulat «. Hujus verò labis causas & modum agendi assignare & explicare poterit ille tantùm, qui naturæ fidelis observator quibus præsertim aëris vicissitudinibus ingruant febres malignæ, quibus fomitibus alantur, propagentur, qui sint earum effectus, quibus auxiliis retundantur annotabit. His omnibus attentus à miasmatis

(*a*) Const. epidem. an. 1665.

(*b*) *Vide*. Thesim An frequentior hodie quàm olim malignitatis nomen, p. p. a. M. *Guettard*, Præside M. *Payen*.

* *Auctore* M. J. A. ROUSSIN DE MONTABOURG, D. M. P.

partim à putredine, partim à veneno quodam occulto, perniciofo, non facile fubigendo, nec fibi femper in diverfis ægrotantibus fimili, fed potiùs pro ægri temperie modificando pendere deprehendet: quæ miafmata vel in aëre volitantia corpora noftra intimè penetrant, vel ut plurimùm in primis viis hofpitantia ab iis tanquam officinâ & fomite per univerfos humores diffeminantur, accedente non infrequenter aëris, vel & cæterorum rerum non naturalium noxâ. Eam enim confirmant opinionem tum anni tempeftates febrium malignarum graffationi faventes, auftrino nempè flante vento, cœlo fudo & humido, quæ tempeftas potiffimùm humoribus putredinem, aëri verò noxiam & venenatam qualitatem inducit; tum res aliæ non naturales febribus malignis epidemicis viam fternentes vel occludentes, cibi vel potûs impuri, fqualor corporis, fordes ædium præfertim in tuguriis fuffocantibus quæ non perflant venti fcoparii: aër enim ftagnando putrefcit, exhalantibus inquinatur effluviis, fimilique tabe inficit animalia. Non parum etiam noftræ fententiæ lucis affundunt varia hujus morbi fymptomata anomala, parùm fibi conftantia quæ hîc proferre longius foret, & è variis auctoribus repeti poffunt. Sufficiat adjungere fanguinem floridum fæpiùs initio apparentem falsâ fpecie deludere; affervatus enim non coagulatur: unde patet hanc floriditatem, ab alcalinis falibus putrefcentium liquidorum quibus diffolvitur obtinere.

I I.

QUIBUS verò auxiliis tanti morbi immanitatem debellare? Quibus viribus mortis infringere minas, naturamque exhibere triumphantem? An fufficient miffiones fanguinis? Venæ fectio non rarò prodeft equidem, fæpe verò præfertim repetita nocet: nec morbum directè fed per accidens levat, plethoram minuendo quæ multoties præfens, tum attenuationi obftat tum expulfioni materiæ morbificæ. Et fi enim hujus pars aliqua cum fanguine exeat, reliqua tamen humoribus penitùs permixta eos non minùs inficit. Idque accidit iis qui frequentiori miffione fanguinis vires exhauriunt, ut dum natura depurationi impar redditur totam maffam fanguinis in faniem putridam convertant. Cruor primò emiffus pulcher & floridus apparet, posteà verò lividus, putridus, dumquè camarinam movere credunt & fomitem morbi tollere, ægrotantis fpiritum educunt cum latice faniofo. An fat erunt emetica & cathartica? Egregio quidem cum fucceffu adhibentur, nec unquam omittenda: bilis enim in febribus malignis maximè prædominat, (*a*) & in cadaveribus hominum hoc morbo defunctorum ferè famper inventum eft veficam felleam, ductus biliarios, canalem choledochum, duodenum bile infarciri viridi vel atrâ, quæ nifi forâs eliminetur, ad fanguinem delata nervos irritat, crafim fanguinis deftruit, omniaquè corrodit veneni ad inftar. Id infuper adeft utilitatis vomitorio, quod dum eo lancinatur ventriculus, proritetur & cerebrum, communique quaffatu utrumque vifcus expurgetur; quin & fæpè magna pars fomitis morbi faburra nempè acris putrefcens expellatur. Verùm enim verò in febribus malignis adeft quid fingulare; adfunt fcilicet miafmata tum putridæ tum venenatæ & abditæ indolis univerfis humoribus permixta, ut fuperiùs dictum fuit. Ipfa fymptomatum anomalia aliâ eundem effe ac tritâ in omnibus febribus viâ nos docet, fanguis ut ita dicam depauperatus fpiritus putredinis alexiterios poftulat, ulterior debet præpediri putredo, miafmata verò tum putrida tum venenata emendari, evacuari: his verò omnibus indicationibus varia fatisfaciunt alexipharmaca.

(*a*) Huxam, *Effais fur les fievres*, p. 137.

I I I.

DUPLEX potiffimùm genus eft alexipharmacorum, alia enim fixioris & acidæ funt indolis, alia volatilioris, fpirituofioris & aromaticæ, ad quam familiam referri poffunt camphorata, & ipfa camphora fingularis licet fpeciei. Maximas verò utilitates fecum affert utrumque genus, & in diverfis febribus malignis modo hoc modò illud feliciffimè ufurpatur. Ubi enim prædominat putredo venenataque miafmata magna activitate prædita videntur, quod vividioribus fymptomatis, pulfu auctiori, vel cutis ardore, deliriis convulfivis cognofcitur, optimè tunc indicantur

acida; vetereſque ipſi Hippocrates & Dioſcorides, nihil in hîs caſibus ſuâ poſcâ vel oxycrato commendatiùs habuerunt, admixto præſertim melle. Inter recentiores verò plurimos annumerare poſſem, ex quibus verò excerpere lubet » (*a*) Hoffmannum de » uſu acidorum in febribus malignis, & Gualtherum de Harris de methodo quam Tur» cæ in peſtis curatione obſervare ſolent « (*b*), ſi verò minor vel ſaltem minus activa appareat putredo, venenumquè malignum fixioris ſit indolis vireſque opprimere videatur, quod indicant pulſus debilis & ad tactum vix apparens, extremitates frigidæ, debilitas ſumma, ſomnolentia, non comitante tamen ardoris interni ſenſu, optimo tunc ſucceſſu dantur alexipharmaca aromatica, camphorata: quâ pollent enim volatilitate & ſubtilitate, ultima penetrant capillaria, nervoſos ipſos ſubeunt canales, poros obſtructos reſerant, ſolida nervoſo-muſculoſo-membranacea ad vegetiores contractiones excitant, materiam peccantem craſſam, viſcidam acrem, plus minuſve corruptam ac putridam, per univerſam humorum maſſam diſſeminatam, quin & tubulis capillaribus impactam reſolvunt & per corporis peripheriam diſſipant, vegetum denique benignumque calorem & motum reſtituunt. Nulla verò tutiùs & placidiùs quàm camphora, cum vix humores accendat, ſed potius ſingulare refrigerium ab humorum circuitu libero oriundum aliquando præbeat, cui proximos occupant honores radices ſerpentariæ virginianæ, angelicæ, carlinæ. Optimo etiam quin & tutiori ſucceſſu acida miſcentur aromaticis, tum quòd non ſemper perſpicuè intelligatur quibus potior locus ſit alexipharmacis, tum quòd ſe invicem corrigant, quin & junctis viribus morbum debellent. In febribus enim malignis craſis humorum ſervanda, vel etiam reſtituenda, ulterior ſiſtenda corruptio, miaſmatum verò diſcuſſioni & perſpirationi favendum. Duabus primis indicationibus acida ſubaſtringentia ſatisfaciunt, ulteriori verò aromatica. Hâc uſus fuit feliciſſimè methodo (*c*) (Huxamius,) qui camphoram ipſam cum aceto maximè commendat.

(*a*) Obſerv. Phyſi. Chim. p. 185.

(*b*) Tract. de Morb. inf. p. 80.

(*c*) *Eſſais ſur les Fievres.*

I V.

APAGE verò arcanorum venditores, ſpecificorumque & magnificorum alexipharmacorum decantatores, qui lapides pretioſos, margaritas, aurum ipſum, lapides bezoardicos, oſſa de corde cervi magno pretio quæcunque empta ægrotantibus offerunt; eſto plebem ignaram avidum genus auricularum decipiant, non certè Medicos peritos deludent. Optima alexipharmaca ſumptu mediocri parare quiſque poteſt. Ex acidorum enim familiâ ſufficient ſucci citri, limoniorum, groſſulariæ, berberidis, ſpiritus ſalis marini & vitrioli aquâ dulcificati, acetum ipſum quod vile licet & commune miros præſtat effectus, teſte ipſo (*a*) (Boerhaavio). Nec mirum cum ejus ſal acidum temperent copioſum phlegma & oleum, penetrabilitatem verò augeat ſpiritus vinoſus ei admixtus, quibus mediantibus remotiſſima pervadit capillaria, potentiſſimè & abſque acrimoniâ abſtergit, ſpirituum motus inordinatos compeſcit, nervorum irritationi medetur. Ex obſervationibus patet febres anomalis ſymptomatis ſtipatas, & morem affectantes illarum febrium quas dicunt malignas per ſe, & quæ nimiæ ſiccitati & irritationi originem debent, epoto copioſo oxycrato omnia malignitatis ſigna depoſuiſſe. Inter ſpirituoſa verò & aromatica alexipharmaca primum certè locum obtinet camphora prudenti doſi, & debitis cautelis exhibita; ſuccedunt variæ plantæ ex quibus camphora peculiari encheireſi obtineri poteſt radix ſerpentariæ virginianæ, helenii, roſmarinus, majorana, hiſſopus, thymus, ſerpillus, origanum; quin & aliæ radices zingiberis v. g. zedoariæ, angelicæ, imperatoriæ, carlinæ, quæ apud varios auctores maximè commendantur: ex quibus infuſa, decocta, extracta, conſervæ pro Medici nutu morbique neceſſitate parari poſſunt. Medium verò quaſi locum acida inter & volatilia aromatica obtinent vina varia, quorum uſum licet nonnulli in morbis omnibus reformident, nihilominùs à multis præſertim in febribus malignis magnis encomiis extolluntur: ut videre eſt apud, (*b*) Hoffmannum, (*c*) Pringlium, (*d*) Porterium, (*e*) Huxamium. Vina quædam ad acidam magis vergunt indolem ut vina rhenana, alba gallica; alia plus ad ſpirituoſam & phlogiſticam ut hiſpanica, rubra

(*a*) Boheraave Chim. Tom. 2. pag 132.

(*b*) Obſerv. Phyſic. Chim. diſſert. de vini rhen. præſt. cap. VI.

(*c*) *Obſervation ſur les Armées. Tom. II. pag.* 94.

(*d*) De febribus, lib. 2. cap. 28.

(*e*) Eſſais ſur les Fievres, p. 151.

& generosa v. g. vina dicta, *de Alicante*, ex quibus eligenda sunt convenientiora. Prudenter verò semper usurpari debent, aliquid tamen sæpe dando consuetudini & appetitui ægrotantis.

V.

AST, clamitant nonnulli, plurimæ febres malignæ absquè alexipharmacorum usu sanantur! Sed ut hìc omittamus vina emetica, serum lactis stibiatum quæ tanto cum successu in febribus malignis quandoque adhibentur, non tam emeticorum quàm alexipharmacorum vices sæpiùs gerere; norunt enim Medici emetica & cathartica parcâ dosi, vel stomacho minùs mobili exhibita alterantia quin & diaphoretica fieri. Ut hoc, inquam, omittamus, annè verè semper constat de febris malignitate? Cum ubique usurpetur hoc vocabulum, morbisque ferè omnibus symptomatis gravibus stipatis temerè adscribatur. Non soli verò morbi multùm periculi minitantes nomen illud sortiti sunt, sed & ægritudines variæ quibus laborat multitudo à medicantibus & agyrtis eam invisentibus malignitatis accusantur insontes, ut populo hiante medelæ uberius pretium, sanationis fama major, lethi verò minor ignominia redundet. Hanc totam decipientium & deceptorum turbam ad veritatem reducere nec possibile, nec quisquam ut credimus sperat. Solorum Medicorum est, & arte versatorum virorum morbos malignos sagaci discernere oculo; non nubem pro Junone amplecti, non ægrotantibus facere fucum eos docuit scientia, experientia, probitas. Quæ verò excellentibus viris suppeti notitia, qualis accendi poterit fax viæ directrix asperæ; hìc certè non temerè nec inutiliter ea proponitur sententia, cui propugnandæ præsentia affulgent sidera omina certissima, experimenta benè multa, ratiocinia, eruditorum plurimorum præceptiones. Hanc maturè perpendant adversarii, bonâque fide meminerint non in omnibus morbis eâdem viâ eundum esse; nec cunctis febribus sanandis sufficere venæ sectionem, emetica, cathartica, ptisanas vulgares: hujus autem sunt generis febres malignæ, & certè eò potiori jure quòd à cæteris plus recedant. Et si, quod non infici potest remediis mox laudatis multoties cesserint, nihilominùs fateantur celeriùs & jucundiùs methodo hìc propositâ debellari, profligari. Itaquè concludendum:

Ergo febribus malignis alexipharmaca.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Carolus SALLIN.	*M. Nicolaus* JEANROY.	*M. Antonius* CASAMAJOR, *Censor Regius.*
M. Simon VACHER.	*M. Augustinus* ROUX, *Regiæ Societatis Rei Agrariæ, necnon Regiæ Scientiarum Academiæ Burdigalensis Socius.*	*M. Raymondus* DE LA RIVIERE.
M. Cosma-Augustinus LEZURIER.	*M. Achilles-Guillelmus* LE BEGUE *de* PRESLE, *Eques & Censor Regius.*	*M. Ludovicus-Petrus* LE HOC.

Proponebat Parisiis CAROLUS-NICOLAUS D'ESLON, Tullensis, Doctor Pontimussanus, Serenissimi Principis Comitis regnantis Limburgii Consiliarius Medicus, necnon Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1766. A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi. 1766.